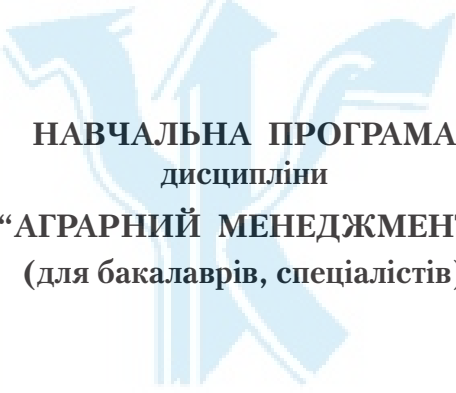

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2008

Підготовлено доцентами кафедри організації самоврядування УВКІ
МММС МАУП *В. В. Утвенком, П. Ф. Вознюком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 1 від 25.01.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В., Вознюк П. Ф. Навчальна програма дисципліни “Аграрний менеджмент” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2008. — 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Аграрний менеджмент”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

“Аграрний менеджмент” — одна з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців у сфері “Аграрного бізнесу”, “Менеджменту землевпорядкування та кадастру”, “Економіки фермерського господарства”, а також соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Підготовка фахівців у сфері “Менеджменту організацій” має на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, що стосуються актуальних проблем розвитку управління в аграрній сфері, організації виробництва на підприємствах АПК, побудові ефективного колективного та індивідуального фермерського господарства, розвитку системи земельного кадастру і управління земельними ресурсами.

Основними завданнями дисципліни “Аграрний менеджмент” є вироблення у студентів знання зі стратегії і тактики аграрної політики, основ теорії і практики управління в реформованих сільськогосподарських підприємствах; уміння діагностувати систему, розробляти й оцінювати господарські рішення; ефективно проводити суспільні заходи, застосовувати прийоми і методи мотивації працівників аграрного сектора до високопродуктивної праці.

У зв’язку з цим у програмі вивчення дисципліни “Аграрний менеджмент” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр та спеціаліст міститься як теоретичний матеріал, так і специфіка застосування здобутих знань і навичок на практиці.

Перехід агропромислового виробництва до ринку супроводжується докорінною перебудовою економічних, соціальних, правових відносин, розвитком підприємництва і конкуренції, що зумовлює внесення радикальних змін у систему управління виробництвом на основі всебічного використання вітчизняної і світової науки та передового досвіду.

Вихід з кризової ситуації як всього народного господарства України, так і агропромислового виробництва зокрема, потребує кардинальних змін у системі управління агропромисловим комплексом. Ринкова ситуація вимагає від управлінців ґрунтовних знань і навичок у застосуванні принципів та функцій менеджменту, прийнятті раціональних рішень, управлінні виробничими процесами, конфліктними ситуаціями, трудовими ресурсами тощо.

У ході вивчення даної дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданням та функціями аграрного менеджменту, розглядають історію виникнення і розвитку менеджменту як науки, аналізують особливості розвитку аграрного менеджменту в сучасній Україні, форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві, загальні принципи та особливості управління в агропромисловому комплексі тощо. Крім цього, розглядаються питання управління агропромисловим виробництвом на макрорівні, сфери компетенції аграрного менеджменту. Аналізується ефективність різних форм власності та форм організації бізнесу, розкривається суть загальних принципів управління та питання їх використання у практиці господарювання.

У другому розділі дисципліни “Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві” передбачено вивчення комунікаційних процесів, проблем підготовки та реалізації управлінських рішень. Особлива увага відводиться проблемам забезпечення ефективності комунікацій, різноманітних моделей та методів прийняття управлінських рішень.

Третій розділ дисципліни присвячений аналізу найважливіших функцій управління: планування, організації, мотивації, контролю і координації. У цьому розділі розглядаються особливості реалізації функцій управління підприємствами АПК України.

У четвертому розділі “Соціально-психологічні аспекти управління” розглянуто основні проблеми управління персоналом: взаємодії людей у групах, управління неформальними організаціями, застосування різних стилів керівництва, управління трудовими ресурсами, управління конфліктами, стресовими ситуаціями, організаційними змінами. Всебічне вивчення перелічених проблем дає можливість керівникам виявити і задіяти у працівників додаткові резерви підвищення ефективності та продуктивності праці, сформулювати у колективі високу внутрішньоорганізаційну культуру, яка є запорукою створення єдиної команди — ефективної групи, що досягає поставленої мети найоптимальнішим способом.

П'ятий розділ “Забезпечення ефективності виробництва в АПК України” висвітлює питання оптимального створення операційної системи агропромислових формувань та її ефективного функціонування. Приділяється значна увага розкриттю проблем управління матеріальними запасами, покращанню якості, сервісного рівня обслуговування. Детально розглянуті питання формування, структури та

зниження собівартості продукції і оперативного управління виробництвом. Для виходу з кризової ситуації, у якій сьогодні опинилися більшість підприємств АПК, важливе значення має висвітлення проблем управління кризовою ситуацією, проведення реструктуризації та комплексу інших заходів, спрямованих на нормалізацію функціонування агропромислових формуваль.

Отже, програма навчальної дисципліни “Аграрний менеджмент” спрямована на те, щоб дати слухачам знання теоретичних основ управління в агропромисловому комплексі та застосування здобутих знань, умінь та навичок на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни
1	Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту
2	Особливості функціонування аграрного менеджменту
3	Внутрішнє середовище організацій в агропромисловому виробництві
4	Загальні принципи управління в АПК. Малі підприємства в агропромисловому виробництві
	Змістовий модуль II. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві
5	Сутність загальних принципів управління. Комунікаційне забезпечення в аграрному менеджменті
6	Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві
	Змістовий модуль III. Функції управління в аграрному менеджменті
7	Вироблення і рангування мети та стратегій розвитку підприємств АПК. Функція планування

1	2
8	Функції організації та мотивації
9	Функції контролю та координації. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК
	Змістовий модуль IV. Соціально-психологічні аспекти управління
10	Управління групами. Керівництво і лідерство в АПК
11	Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України
12	Управління трудовими ресурсами. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі
	Змістовий модуль V. Забезпечення ефективності виробництва в АПК України
13	Управління агропромисловим виробництвом: створення та функціонування операційної системи
14	Управління фінансами в агропромисловому виробництві
15	Особливості управління в кризових ситуаціях
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту

Сутність та зміст менеджменту. Історія виникнення науки менеджмент. Основні школи наукового управління. Сучасні концепції розвитку науки менеджмент. Поняття аграрний менеджмент. Об'єкт та предмет дисципліни. Цілі та завдання аграрного менеджменту. Менеджер і його функції. Сутність і зміст поняття “бізнес і підприємництво”, “підприємницька структура”.

Література [1; 2; 6; 16; 17; 20; 24; 31; 36; 41]

Тема 2. Особливості функціонування аграрного менеджменту

Необхідність та актуальність впровадження науки менеджменту у практику господарювання підприємств АПК. Особливості управління підприємствами агропромислового комплексу. Роль аграрного менеджменту в управлінні макроекономічними процесами в агропромисловому виробництві. Аграрний менеджмент у вирішенні збалансованого розвитку регіональних АПК. Нормативно-правове забезпечення функціонування агропромислового виробництва.

Література [1; 2; 6; 11–13; 20; 24; 27; 44]

Тема 3. Внутрішнє середовище організації в агропромисловому виробництві

Форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві. Організації та сутність управління ними. Характеристика внутрішнього середовища організації. Зовнішнє оточення в аграрному бізнесі та його характеристика. Форми власності та підприємництва, характерні для ринкової економіки. Характеристика індивідуальної та пайової форм власності. Акціонерна (корпоративна) форма власності.

Література [6; 8; 10; 16; 19–22; 24; 34]

Тема 4. Загальні принципи управління в АПК. Малі підприємства в агропромисловому виробництві

Сутність загальних принципів управління. Децентралізація і централізація управління. Демократизація управління в АПК України. Участь робітників в управлінні. Утворення та реєстрація малих підприємств. Порядок ліквідації малих підприємств. Перспективи розвитку малих підприємств в АПК України.

Література [3; 10; 16; 19; 20–22; 24; 37]

Змістовий модуль II. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві

Тема 5. Сутність загальних принципів управління. Комунікаційне забезпечення в аграрному менеджменті

Сутність загальних принципів управління. Децентралізація і централізація управління в АПК України. Демократизація управління.

Участь робітників в управлінні. Сутність комунікації. Значення комунікацій для діяльності організації в аграрній сфері. Елементи та етапи передачі інформації. Механізми забезпечення ефективних комунікацій в аграрному менеджменті. Поняття інформаційного забезпечення. Завдання системи інформації підприємств АПК. Роль геоінформаційних систем (ГІС) в управлінні агропромисловими підприємствами. Технологія інформаційної діяльності. Особливості управління інформаційними системами в АПК України.

Література [9; 10; 14; 16; 18; 20; 24; 30; 38; 43]

Тема 6. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві

Зміст і стадії процесу прийняття управлінських рішень. Види управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень в агропромисловому виробництві. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень. Механізми прийняття управлінських рішень в АПК України. Сутність моделювання. Необхідність здійснення моделювання в агропромисловому виробництві. Різновиди моделей. Теорія ігор. Модель теорії черг. Модель управління запасами. Інші моделі управління в АПК.

Література [8–10; 16; 18; 20; 24; 32; 39; 45]

Змістовий модуль III. Функції управління в аграрному менеджменті

Тема 7. Вироблення і рангування мети та стратегій розвитку підприємств АПК. Функція планування

Формування та рангування мети. Особливості вироблення стратегій в АПК України. Шляхи і методи досягнення мети. Особливості стратегічного управління організації. Сутність та зміст функції планування. Перспективне планування. Види перспективного планування. Бізнесове планування. Бюджети у реалізації стратегічних планів. Перспективи розвитку стратегічного планування підприємств АПК України.

Література [10; 16; 18–20; 23; 24; 29]

Тема 8. Функції організації та мотивації

Сутність та зміст функції організації. Особливості перебудови організаційних структур підприємств АПК. Види організаційних

структур та їх характеристика. Організаційна структура за продуктом. Функціональна організаційна структура. Регіональна організаційна структура. Поняття мотивації. Зміст функції мотивації. Змістові теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації. Використання теорій мотивації у практиці управління. Види прийомів у практиці управління.

Література [10; 16; 18–20; 24; 32; 41]

Тема 9. Функції контролю та координації. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК

Контроль як одна з найважливіших функцій управління. Види контролю. Процес організації контролю та забезпечення його ефективності. Основні етапи контролю. Сутність функції координації. Зміст функції координації. Роль функції координації в системі управління в АПК України. Сутність та зміст системи внутрішньоорганізаційного обліку. Перспективи використання різних методів обліку підприємствами АПК України. Аналіз господарської діяльності підприємств. Аналіз відхилень та утворення за відхиленнями.

Література [10; 16; 18–20; 24; 32; 41]

Змістовий модуль IV. Соціально-психологічні аспекти управління

Тема 10. Управління групами. Керівництво і лідерство в АПК

Сутність управління групами. Формальна організація та її характеристика. Неформальна організація та її характеристика. Неформальні лідери. Особливості управління неформальними організаціями в АПК України. Поняття та загальна характеристика керівництва. Форми влади. Основні теорії лідерства. Теорія характерних рис. Теорія особистої поведінки. Стилі керівництва та їх застосування в агропромисловому виробництві.

Література [3; 10; 16; 19–22; 24; 35]

Тема 11. Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України

Природа та сутність конфліктів. Види конфліктів. Специфіка управління конфліктами та застосування управлінських методів в агропромисловому виробництві. Роль керівника в управлінні конфліктами.

ми. Способи управління конфліктами. Природа та сутність стресів. Застосування системи управління стресами в АПК України. Особливості управління змінами. Модель процесу успішного управління організаційними змінами.

Література [10; 16; 19–22; 24]

Тема 12. Управління трудовими ресурсами. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі

Поняття менеджменту трудових ресурсів. Планування (формування) трудових ресурсів. Зарубіжний досвід формування трудових ресурсів. Розвиток трудових ресурсів в АПК України. Юридична і соціальна відповідальність в аграрному бізнесі. Аргументи свідчення та заперечення відповідальності в менеджменті. Принципи соціальної відповідальності та етичної поведінки. Етика і сучасне управління.

Література [6; 10; 16; 18; 20; 21; 24; 26; 33; 40]

Змістовий модуль V. Забезпечення ефективності виробництва в АПК України

Тема 13. Управління агропромисловим виробництвом: створення та функціонування операційної системи

Поняття і сутність операційної системи. Види операційних систем. Проблеми створення операційної системи. Класифікація операційних систем в аграрному менеджменті. Фактори, що впливають на уникнення “симптомів” кризової ситуації при утворенні та функціонуванні підприємств АПК. Планування випуску продукції. Управління матеріальними запасами. Специфіка оперативного управління виробництвом. Особливості управління якістю продукції. Шляхи вдосконалення управління якістю продукції в АПК України.

Література [6–8; 10; 15; 19; 20; 22; 24; 34]

Тема 14. Управління фінансами в агропромисловому виробництві

Сутність фінансового менеджменту. Структура фінансового менеджменту на підприємствах АПК. Поняття фінансові ресурси. Особливості формування фінансових ресурсів в АПК України. Механізм функціонування фінансового менеджменту підприємств АПК. Заходи органів державного управління та місцевого самоврядування щодо покращання фінансово-економічного стану агропромислових

підприємств. Специфіка управління грошовими потоками. Шляхи реформування управління фінансами підприємств АПК України.

Література [4; 5; 7; 10; 15; 20; 24; 25]

Тема 15. Особливості управління в кризових ситуаціях

Сутність кризової ситуації. Причини виникнення кризової ситуації. Особливості управління кризовими ситуаціями на підприємствах та в організаціях агропромислового комплексу. Реструктуризація як один із способів виходу з кризової ситуації. Ознаки деструктивної організаційної структури АПК України. Засоби отримання додаткових фінансових ресурсів підприємствами АПК України як засіб подолання кризової ситуації в галузі.

Література [4; 5; 9; 10; 16; 20; 23; 24; 35]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи передбачає розвиток навичок самостійного пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу. Вибір теми — довільний.

Контрольна робота виконується на скріплених аркушах паперу формату А4. На титульній сторінці вказуються: назва дисципліни (“Аграрний менеджмент”); прізвище, ім’я, по батькові студента, домашня адреса; номер групи. Контрольна робота має містити план і список літератури та повинна складатися з вступу, кількох розділів та висновків. На останній сторінці ставиться дата виконання роботи та підпис студента. Роботу необхідно здати в наукову частину в зазначений термін.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та іноземні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку джерел в мережі Інтернет.

До заліку чи іспиту студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Теоретико-методологічні засади аграрного менеджменту.
2. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту.

3. Особливості функціонування аграрного менеджменту.
4. Внутрішнє середовище організацій в агропромисловому виробництві.
5. Форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві.
6. Акціонерна (корпоративна) форма власності в АПК.
7. Роль малих підприємств в розвитку агропромислового комплексу України.
8. Загальні принципи управління в АПК України.
9. Комунікаційне забезпечення аграрного менеджменту.
10. Технологія інформаційної діяльності в АПК України.
11. Інформаційне забезпечення в аграрному менеджменті.
12. Роль геоінформаційних технологій в агропромисловому виробництві.
13. Процес прийняття та реалізації управлінських рішень в АПК України.
14. Моделі і методи прийняття управлінських рішень в агропромисловому комплексі.
15. Функції управління в АПК України.
16. Вироблення і рангування мети та стратегій розвитку підприємств АПК України.
17. Функції планування та організації в аграрному менеджменті.
18. Функції контролю та координації в АПК України.
19. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК.
20. Аналіз господарської діяльності підприємств агропромислового виробництва.
21. Соціально-психологічні аспекти управління в аграрному менеджменті.
22. Роль лідерства в організації управління агропромислових підприємств.
23. Управління конфліктами та стресами в агропромисловому комплексі України.
24. Управління трудовими ресурсами в аграрному менеджменті.
25. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі.
26. Забезпечення ефективності виробництва в аграрному менеджменті.
27. Створення та функціонування операційної системи в агропромисловому виробництві.

28. Управління якістю продукції в АПК України.
29. Особливості управління фінансами та господарською діяльністю в АПК України.
30. Управління кризовими ситуаціями в аграрному менеджменті.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Дайте визначення поняття “аграрний менеджмент”.
2. Розкрийте предмет та об’єкт дисципліни.
3. Висвітліть мету та завдання аграрного менеджменту.
4. Які основні концепції науки менеджмент ви знаєте?
5. Коли виникла наука менеджмент?
6. Чому необхідно впроваджувати менеджмент у розвиток агропромислового виробництва?
7. Назвіть форми власності в агропромисловому виробництві.
8. Висвітліть характерні риси розвитку підприємницької діяльності в АПК України.
9. Дайте оцінку сучасному стану розвитку фермерського господарства в АПК України.
10. Проаналізуйте роль аграрного менеджменту у вирішенні проблем збалансованості розвитку АПК України.
11. Назвіть основні форми організації бізнесу в агропромисловому комплексі України.
12. Що таке акціонерна форма власності?
13. Виділіть характерні риси розвитку акціонерної форми власності в АПК України.
14. Які ви знаєте загальні принципи управління в агропромисловому комплексі України?
15. У чому полягає сутність демократизації управління в АПК України?
16. Дайте визначення поняття “комунікація”.
17. Виділіть основні етапи передачі інформації.
18. Покажіть роль геоінформаційних систем в аграрному менеджменті.
19. Яким чином здійснюються способи встановлення зворотного зв’язку в забезпеченні ефективного функціонування комунікацій в аграрному менеджменті?
20. У чому полягають головні недоліки в роботі інформаційних систем підприємств АПК України?

21. Висвітліть основні стадії прийняття управлінських рішень.
22. Які фактори впливають на прийняття управлінських рішень в АПК України?
23. Розкрийте основні методи прийняття управлінських рішень в аграрному менеджменті.
24. Що таке імітаційне моделювання?
25. Дайте визначення поняття “економічний аналіз”.
26. Які ви знаєте основні функції управління в аграрному менеджменті?
27. Дайте оцінку механізмам вироблення стратегій в управлінні АПК України.
28. У чому полягає функція планування в агропромисловому комплексі України?
29. Проаналізуйте перспективи розвитку стратегічного планування підприємств АПК України.
30. Розкрийте сутність перспективного планування в аграрному менеджменті.
31. Висвітліть головні механізми управління трудовими ресурсами в АПК України.
32. Яким чином здійснюється використання теорій мотивації у практиці управління підприємствами АПК України?
33. Назвіть основні види організаційних структур в аграрному менеджменті.
34. Що таке регіональна організаційна структура?
35. Дайте визначення поняття мотивації.
36. Які ви знаєте види прийомів у практиці управління?
37. Назвіть види контролю в аграрному менеджменті.
38. У чому полягає роль функції контролю в аграрному менеджменті?
39. Проаналізуйте позитивні та негативні риси господарської діяльності підприємств АПК України.
40. Яким чином використовуються різні методи обліку підприємств АПК України?
41. Назвіть основні передумови за відхиленнями в аграрному менеджменті.
42. Розкрийте сутність поняття “неформальна організація”.
43. Висвітліть характерні особливості управління неформальними організаціями в АПК України.
44. Дайте характеристику сутності конфлікту.

45. Охарактеризуйте роль керівника в управлінні конфліктами.
46. Які ви знаєте способи управління конфліктами в АПК України?
47. Визначте природу та сутність стресів.
48. Яким чином здійснюється формування трудових ресурсів в агропромисловому виробництві України?
49. У чому полягає юридична відповідальність в аграрному бізнесі?
50. З'ясуйте співвідношення етики і сучасного управління в агропромисловому виробництві.
51. Назвіть основні види операційних систем.
52. Яким чином здійснюється управління матеріальними запасами в АПК України?
53. Покажіть основні шляхи вдосконалення управління якістю продукції в АПК України.
54. Охарактеризуйте структуру фінансового менеджменту агропромислових підприємств.
55. Яким чином формуються фінансові ресурси в АПК України?
56. Розкрийте основні механізми функціонування фінансового менеджменту на підприємствах АПК України.
57. Назвіть основні шляхи реформування управління фінансами підприємств агропромислового виробництва.
58. У чому полягає сутність кризової ситуації?
59. Назвіть головні причини виникнення кризової ситуації в агропромисловому виробництві.
60. Яким чином здійснюється реструктуризація підприємств АПК?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аграрне право України: Підручник* / За ред. В. З. Ярчук. — К.: Юрінком інтер, 2000. — 719 с.
2. *Аграрне право України: Практикум* / За ред. В. З. Ярчук. — К.: Юрінком інтер, 2001. — 256 с.
3. *Аникин Б.* Высший менеджмент для руководителя: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 136 с.
4. *Бланк И. А.* Финансовый менеджмент. — К.: Ника-Центр, 2001. — 528 с.

5. *Бланк І. О., Ситник Г. В.* Управління фінансами підприємств. — К., 2006. — 780 с.
6. *Бесєдін М. О.* Аграрний менеджмент: оціночно-ситуаційний підхід: Практикум. — Х.: Вид-во ХНАУ, 2002. — 159 с.
7. *Бюджетний менеджмент: Підручник / За ред. Ф. Федосова.* — К.: КНЕУ, 2001. — 732 с.
8. *Дем'яненко С.* Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві. — К.: КНЕУ, 1998. — 264 с.
9. *Дмитрук Б.* Організація біржової діяльності в агропромислово-му комплексі. — К.: Либідь, 2001. — 344 с.
10. *Завадський Й.* Управління сільськогосподарським виробництвом в АПК: Підручник. — К.: Вища шк., 1992. — 367 с.
11. *Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 р.* // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 20. — С. 249.
12. *Закон України “Про підприємства в Україні” від 27 березня 1991 р.* // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 24. — С. 272.
13. *Закон України “Про селянське (фермерське) господарство”* // Голос України. — 1992, — 14 січн.
14. *Інформаційні системи в аграрному менеджменті: Навч. посіб.* — К.: КНЕУ, 1999. — 232 с.
15. *Кірейцев Г. Г.* Фінансовий менеджмент. — К.: ЦУЛ, 2002. — 496 с.
16. *Королєв Ю.* Менеджмент в АПК. — М.: Колос, 2000. — 304 с.
17. *Нагаєв В. М.* Аграрний менеджмент: Практикум (модульний варіант): Навч. посіб. — Х., 2004. — 305 с.
18. *Немиров В.* Менеджмент організацій. — К.: ЕКС Об, 2000. — 560 с.
19. *Основи аграрного підприємництва / За ред. М. Маліка.* — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 624 с.
20. *Основи менеджменту в АПК / За ред. Й. С. Завадського.* — К.: Вища шк., 1995. — 246 с.
21. *Плоткін Я.* Виробничий менеджмент. Навч. посіб. — Л.: Інтеллект +, 1999. — 295 с.
22. *Производственный менеджмент / Под ред. Г. Ильенковой.* — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 583 с.
23. *Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств / За ред. П. Саблука, В. Мессель-Веселяка.* — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 634 с.

24. *Шевельова С. О.* Аграрний менеджмент. — Т., 1999. — 212 с.
25. *Шелудько В. М.* Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.

Додаткова

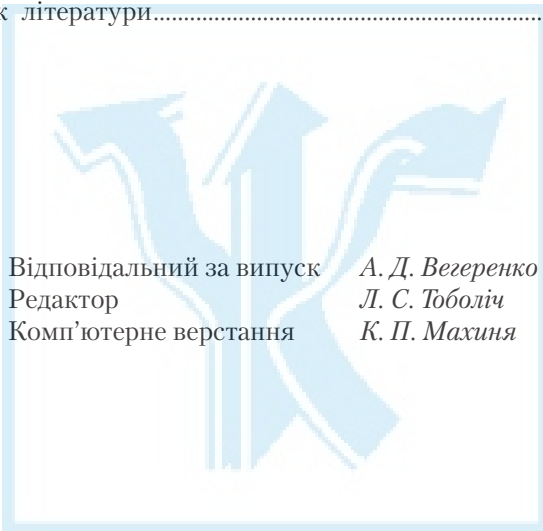
26. *Балановська Т. І.* Менеджмент персоналу в АПК України: Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 1999. — 19 с.
27. *Галаєва Л. В.* Менеджмент комбікормового виробництва України: Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 2002. — 18 с.
28. *Головко С. І.* Фінансовий менеджмент в корпораціях: Автореф. дис... канд. екон. наук. — Д., 2006. — 20 с.
29. *Давиденко Н. М.* Фінансовий менеджмент в бурякоцукровому підкомплексі України: Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 2002. — 17 с.
30. *Довідник з управління сільськогосподарським виробництвом в умовах АПК.* — К.: Урожай, 1987. — 240 с.
31. *Завадський Й. С.* Менеджмент. — К.: УФІМБ, 1998. — 542 с.
32. *Зиновьев В. Ф.* Формирование эффективных форм хозяйствования в агропромышленном комплексе Крыма. — Симферополь: Таврия, 2001. — 360 с.
33. *Іванюта С. М.* Управління трудовими ресурсами за багатоукладної економіки в АПК (на матеріалах Полтавської області): Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 2001. — 21 с.
34. *Казарцев В.* Виробничий менеджмент. — К.: УФІМБ, 2001. — 136 с.
35. *Клименко Н. А.* Менеджмент експортного потенціалу галузей агропромислового комплексу України: Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 2001. — 19 с.
36. *Кузьмін О. Є.* Сучасний менеджмент: Навч.-прикл. посіб. — Л.: Центр Європи, 1995. — 176 с.
37. *Методичні рекомендації з експертної оцінки майна в підприємствах АПК.* — К.: ІАЕ, 2000. — 98 с.
38. *Нагаєв В. М., Шиян Н. І., Никоненко С. В.* Аграрний менеджмент. Модульний підхід. — Х., 2003. — 60 с.
39. *Пилипенко Н. М.* Податково-дотаційний менеджмент у сільському господарстві: Автореф. дис... канд. екон. наук. — Суми, 1998. — 17 с.
40. *Реформування соціальної сфери села: організаційно-методичні засади /* За ред. П. Т. Саблука. — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 475 с.

41. *Салига С. Я.* Основи менеджменту. — К., 1994. — 234 с.
42. *Сафонова В. І.* Фінансовий менеджмент на основі оцінки капіталу сільськогосподарських підприємств: Автореф. дис... канд. екон. наук. — Сімферополь, 1999. — 17 с.
43. *Турченко М. М., Красноруцька Т. М.* Проектування раціональної організації структури управління структурних підрозділів аграрного сектора АПК: Навч. посіб. — Х.: ТОВ “СТАС”, 2002. — 42 с.
44. *Управление организацией:* Учебник. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 669 с.
45. *Шегда А. В.* Основы менеджмента: Учеб. пособие. — К.: Знання, 1998. — 512 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Аграрний менеджмент” ..	5
Зміст дисципліни “Аграрний менеджмент”	6
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	11
Теми контрольних робіт.....	11
Питання для самоконтролю	13
Список літератури.....	15

Зам. № ВКЦ-3705

Підп. до друку 20.11.08. Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,1. Обл.-вид. арк. 0,94. Тираж 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*